

Inleiding tot de orchideeën hobby

Waar op letten : oppotten of opbinden en wat met verpotten.

Er zijn twee belangrijke groeiwijzen, namelijk oppotten en opbinden. Ik behandel ze hier beiden.

Maar eerst de vraag wat is beter? Welke werkwijze kies ik? Of 'Oppotten versus opbinden'.

Eigenlijk herhaald zich steeds hetzelfde verhaal. Laten we kijken naar de natuurlijke omstandigheden. epifyten zijn duidelijk niet geëvolueerd tot zulke gespecialiseerde groeiwijze om zich dan later in een pot te laten terugdringen! Dus daar lijkt de keuze alvast eenvoudig, kweek epifyten opgebonden en aardorchideeën in de pot. En toch gebeurt dat slechts zelden. Hoe komt dat dan? Wel er zijn heel wat redenen en ze zijn quasi vanzelfsprekend.

Ik noem er enkele;

-Over welke ruimte beschikken we? Een appartement drie hoog, met ramen op het zuiden, een parketvloer en een bewoner met reuma. Mijn voorbeeld is extreem, maar louter om goed te laten begrijpen waar het om gaat. Kweek daar een koude *Pleurothallis*-achtige uit Zuid-Amerika, die daar op $\pm 2000\text{m}$ voorkomt, in drijfnatte nevelwouden. De temperatuur moet onaangenaam omlaag in die kamer, de vochtigheid doet de parket opkrullen en de bewoner overleeft zijn planten niet!

-Over welke planten hebben we het? Willen we planten uit gematigd warme en vochtige streken, samen kweken met planten uit wat drogere warme streken, dan zullen die laatste wellicht voldoende luchtvochtigheid vinden in de lucht en op blok gedijen, terwijl de eerste wat meer vocht vragen en dan beter in pot staan.

-Lichtbehoefte is vaak erg verschillend. Kweek je een *Phalaenopsis* naast een *Brassavola*, dan vraagt de eerste schaduw en constante vochtigheid en temperatuur, terwijl de laatste waarschijnlijk nooit zal bloeien. Hang je evenwel de *Phalaenopsis* naast de *Brassavola* hoog en ongeschermd in de kas, is hij gedoemd om te verbranden. Voorbeelden genoeg laten we het over de potmensen en de voor- en nadelen hebben.

In dit hoofdstuk behandelen we:

- Oppotten in wat voor mengsel?
- Oppotten in wat voor pot?
- Opbinden op welk materiaal?
- Opbinden met welke hulpmiddelen?
- Verpotten
- Alternatieven
- Presentaties
- Wie deelt zijn ondervindingen?

Oppotten in wat voor mengsel?

Sphagnum, of ook **Veenmos** genaamd. Deze foto maakte ik aan mijn vijvertje in de tuin. Dit mos is in de natuur een beschermde plant geworden. Ooit werd het gebruikt door de grote kwekers uit het Gentse. Toen haalde men het vrachtwagens vol weg uit de Ardense veengebieden. Het heeft een enorme eigenschap vocht vast te houden en toch door zijn structuur luchtigheid te bieden. Tegenwoordig wordt het ook gedroogd aangeboden en levend maar dan afkomstig uit Scandinavië.

De gedroogde vorm wordt ook aangeboden in samengeperste vorm, dan lijken het wel kurkenstoppen, zoals in wijn flessen. Dat gedroogde mos wordt dan onder schors gemengd om zijn capaciteit vocht op te nemen.

Als je levend Sphagnum gebruikt mag je absoluut geen meststoffen geven. Daar reageert het erg snel op.

Seramis Lees er ook iets over bij Hydrocultuur. Puur is het vooral geschikt voor hydrocultuur, je kan het mengen in het grondmengsel, om zo gebruik te maken van de capaciteit water op te slaan.

Zie ook ; [Cultuurpagina's](#) > [Thema's](#) > [Hydrocultuur](#)

Kurk : Gemalen of verbrokkeld kan je het onder je mengsel verdelen, het stoot water af en geeft een goede hechting voor de wortels en dat hebben, die wel graag. Er is overigens ook bewerkte kurkafval van tegelfabrieken waarmee ik experimenteerde. evenwel met geen goed resultaat. Ik veronderstel dat er lijmen gebruikt worden, die onze plantjes niet lusten.

Schors : Is verkrijgbaar in de handel in vele kwaliteiten, en vormen. Let op gebruik geen tuinstrooisel, dat is van zachte houtsoorten en vergaat te snel in de pot. Bovendien lijken er gemakkelijker worpjes en maden in te huizen. Best gebruik je Scandinavische Dennenschors. Qua grofheid kies je best volgens de manier van water geven en volgens de soort planten. Planten met dikke vlezige wortels staan graag in erg grof mengsel (Vanda), met iets minder dikke wortels, wellicht liever in een tussenmaat (Phaleanopsis) en met fijne wortels in erg fijne structuur (Oncidium)

Mengsels :
Schors (bark), mouse, vezelturf en gedroogde sphagnum

Fijne schors met gedroogde sphagnum

Grove schors en houtskoolbrokken.

Varenwortel : Ik zag ooit experimenten met Erica-wortel, dat leek erg goed te werken. Maar de meest gepromote varenwortels is die van de Inheemse Koningsvaren. *Osmunda regalis*. Als je een grachtkant langs je huis hebt, met wat schaduw van bomen, dan kan je overwegen die grachtkant vol te planten. Eén keer per jaar kan je dan oogsten. Maar onderschat dat niet! De varen moet met zijn voeten in het water staan en dan is het zaak van met liesbotten in de gracht te staan en de wortels deels af te steken en op te vangen. Maar het resultaat is een wondermiddel !!!!

Stiromul :

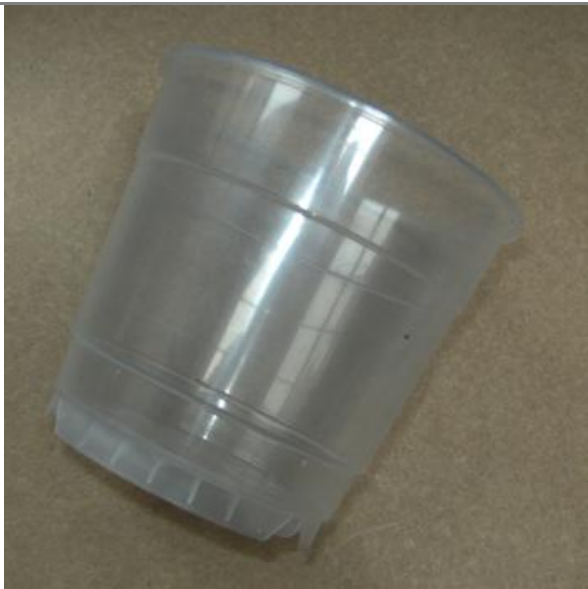

Steenwol en mouse :

• ▲TOP▲

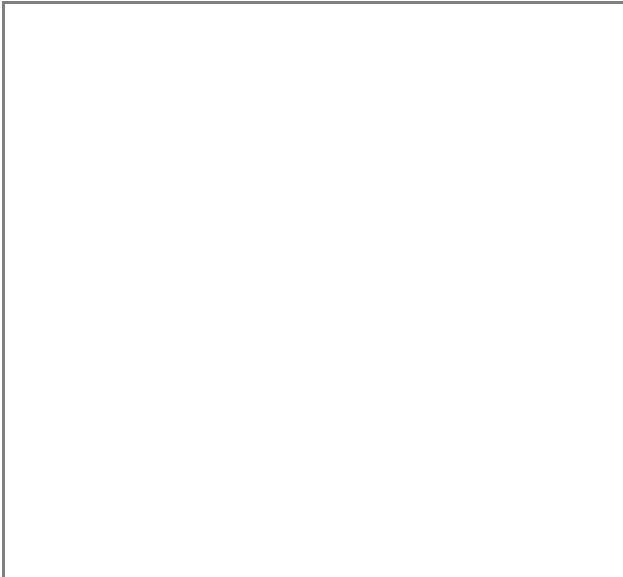
Oppotten in wat voor pot?

Plastiek versus kleipotten: Kleipotten ademen, ze laten water door en zorgen er voor dat je mengsel sneller opdroogt. Voor sommige soorten en vooral ook voor mensen met een natte hand is dit erg nuttig! Kleipottengeven ook een beter houvast. Bij sommige planten hechten hun wortels zich erg goed op de kleipotwanden. Het lijkt zelfs bevorderlijk te zijn. Plastiekpotten daar en tegen zijn dan weer gemakkelijker in onderhoud. Bij verpotten kan je ze zonder problemen uitwassen en hergebruiken. Ze accumuleren in tegenstelling met kleipotten geen zouten. Vandaar dat oude kwekers hun potten herbakten in open vuur om de zouten

Doorschijnende potten versus niet doorschijnende plastic potten: Het grote voordeel is dat je in doorschijnende potten kan zien wat er met je potmengsel gebeurt. Je kan zien hoe nat je wortels staan. Je kan zelfs controleren op insecten of schimmels. En ook de goede groei, de ontwikkeling van nieuwe worteltippen is goed te volgen.

Wortels van epifyten zijn instaat als ze nat zijn aan bladgroen omzetting te doen. Op die wijze overleven ondermeer bladloze orchideeën. Ooit hoorde ik iemand het verhaal brengen, dat die wortels via de transparante pot een ook aan bladgroenomzetting doen... Wel wat ver gezocht vind ik zelf.

Styropur of Piepschuim : Sommigen leggen onderin de pot een laag, om zo het mengsel beter doorlatend te maken. Anderen mengen het onder het mengsel. Soms zie je zelfs *Cymbidium* hybriden die in pure piepschuim staan.

Als je het als onderlaag gebruikt moet je wel opletten voor pissebedden, duizendpoten en ander ongedierte, wat daar graag in huist.

Potscherven : Soms legt men als onderlaag potscherven. Dat heeft ook weer die doorlatende werking, geeft ook een goede hechting voor de wortels. Maar is net zoals piepschuim ook het ideale schuilplaatsje voor ongedierte.

• ▲TOP▲

Opbinden op welk materiaal?

Kurk : Gewoonlijk in plankjes, of schelpen, waartegen men plantjes kan binden. Of wat men horizontaal ophangt en waarop men plantjes kan zetten. Soms zijn het mooi licht gekleurde kurkschalen, maar er zijn ook donker van wat hardere kurksoorten.

Hardhout : diverse soorten zijn goed te gebruiken. Ondermeer heel wat inheemse fruitboomsoorten lenen er zich erg goed voor. Vroeger draaide ik bovenaan een half open oogvijs en onderaan ene gesloten oogvijs. En ik hing de blokjes als kralen onder elkaar. Maar na enkele jaren rot het hout en door het gewicht van de nat gespoten blokjes, wordt zo'n schroef gewoon uit het blokje gerukt en valt de hele troep naar beneden, met gekwetste bladeren en gebroken bloemstelen als gevolg. Nu gebruik ik een INOX-lasdraad, waar ik het blokje tegen bind. Maar de trekkracht wordt door de lasdraad gehouden. zo voorkom ik dergelijke voorvallen.

Kunststof : De Nylon matjes hebben hun intreden gedaan.

(Epiweb = merknaam)

Vanzelfsprekend zijn er de merken, maar als je toevallig iemand kent die bij een poetsdienst werkt, kan je met wat geluk aan nylon poetslappen geraken. Die doen het net zo goed! Het is louter een kwestie om een wat natuurlijk ogende lap op de kop te tikken.

Epiweb bestaat in slabs of matten, maar ook voorgevormd.

Cocosschelpen : Ik boor er onderaan een gaatje in, zodat het ater er door kan lopen. Anders wordt het een nat badje. Het is een alternatief potje en oogt wat natuurlijker.

Varenwortel plankje : Een dichte structuur, waar epifyten zich erg graag op vast zetten.

• [▲TOP▲](#)

Opbinden met welke hulpmiddelen?

Binddraad	
Nylonkous, Alle nylonkousen die ik te pakken krijg knip ik in dunne reepjes, of zelfs als het kan een hele kous in één hele lange reep. Zo heb ik altijd wat binddraad klaar om een plantje op te binden als het nodig is. De voordelen van deze binddraad zijn vooral, de blijvende elasticiteit, de toch stevige bevestiging en het verschijnsel dat algen, mos en andere er zich probleemloos op vast zetten. Zodat het helemaal niet opvalt dat planten er mee zijn opgebonden. Esthetisch dus erg verantwoord. Het oog wil immer ook wat.	
	Binders
Kit	
	Clip : Allerlei vormen zijn in de handel. Zelfs fantasie clips, insecten, haarklemmetje, glazen vogeltjes, enz. Ik verkies net als voor de stokjes groene clips, die zijn onopvallend en trekken de aandacht niet weg van het echte onderwerp! De planten en bloemen!

Verpotten

Wanneer : Geen simpel antwoord. Of toch??? Als het nodig is!!! Daarmee wil ik zeggen, als je aan je plant merkt dat er iets mis is, en je verdenkt het potmengsel als reden, dan moet je sowieso verpotten zonder dralen. Als je evenwel je zaakjes wat onder controle hebt en je kan inplannen wanneer je verpot, dan best in het vroege voorjaar. In de wintermaanden, gaan alle planten in een relatieve rust. De daglengte is kort, de uren zonneschijn zijn beperkt, we verluchten minder, vaak is de luchtvochtigheid zelfs lager omwille van de verwarming. In het vroege voorjaar begint de groei opnieuw en spelen alle parameters in het voordeel van de plant. Net voor de nieuwe wortels groeien verpot je best je planten. Maart, april...

Hoe :

Hulpmiddelen

• [▲TOP▲](#)

- Alternatieven

Mandjes :

Korfjes in metalen draadwerk :

Kleipotjes : Ze zijn doorlatend en dus niet geschikt voor de huiskamer. Op één of enkele dagen zijn ze leeg. Het water sijpelt letterlijk door de pot. Als je de potten voor gebruik onderdoopt in zure melk (karnemelk) dan ontwikkelt er snel mos op deze potten. Sommige planten hechten er zich graag op. Je hebt ze in meerdere maten en vormen.

Latten-korfjes :

Hangpotten :

Cocosschelp :

Steunringen :

• ▲TOP▲

Presentatie

Vensterbank :

Iedereen heeft zo zijn kleine succesjes. Ik kweek in de huiskamer op de vensterbank op een tablet boven de verwarming. Alle planten staan in sierpotten die een beetje groter zijn dan de plantpot. Onderaan leg ik een kunststof ring, hier het binnenste rolletje van een tape. Maar je kan eenvoudig een ring afzagen van een PVC afwateringsbuis. Daar heb je de keuze qua diameter.

Dat kan
helpen
om de pot
goede
vaste
steun te
geven.
Zo'n buis
heb je
immers
op alle
mogelijke
diameters.

Zo'n ring
laat toe
dat er een
eilandje
ontstaat.
Als je je
planten
giet loopt
het
overtollig
e water
door de
pot en
toch staat
de pot
niet met
zijn
voeten in
het water.

Boven de
centrale
verwarmi
ng
ontstaat
plaatselijk
een
verhoging
van de
luchtvoch
tigheid.
en je
merkt aan
de wortels
van de
planten,
die buiten
de pot,
zich mooi

gaan
ontwikkel
en in de
ruimte
tussen
plantpot
en
sierpot,
dat deze
hogere
luchtvoch
tigheid
hun goed
doet.

Wie deelt zijn ondervindingen?

Vindt hier een bloemlezing van berichten die via het forum binnen kwamen en hier wel thuis horen.

- door [Granny](#) op ma okt 22, 2007 8:19 pm :

- Vooraleer ik hier op het forum terecht kwam had ik wel al heel lang orchideeën, maar het woord 'bark' heb ik hier voor de eerste maal gehoord. Al die jaren heb ik dus mijn planten met kant-en-klare orchideeëngrond opgepot tot **volle tevredenheid** en dan kan ik niet anders dan een merk noemen, nl. Substral en waarom ik het moet noemen,

omdat ik ook enkele malen DCM heb gekocht en ik dat als orchideeënmengsel waardeloos vond, kan je net zo goed een zak turf kopen.

- Ook heb ik enkele planten aangekocht waar veel mousse in zat van bij de kweker, dat heb ik vlug vervangen want dat bleef veel te lang nat naar mijn goesting. Wat ik hiermee bedoel is dat vooral beginners het zeer goed kunnen stellen met kant-en-klare orchideeëngrond alvorens te gaan experimenteren. Ook zal veel afhangen van elk zijn eigen manier van watergeven.

-

- door [Granny](#) op za nov 17, 2007 2:43 pm :

-

Om het even welk substraat ik gebruik, het gaat eerst 3 min op hoge temperatuur in de microgolfoven, dan ben ik al zeker dat ik zonder beestjes begin.

Uiteraard begin ik met een schone pot en onderin de pot leg ik een laagje styropur, dat ziet er zo uit: (zie foto hoger)

Voor *Phalaenopsis* e.d. gebruik ik normaal bark, eventueel met wat turf of kant-en-klaar mengsel van Substral.

Voor *Cymbidiums* heb ik goede resultaten met het volgende mengsel:

- 2 delen bark
- 1 deel turf
- 1 deel perliet

Voor sommige aardorchideeën zoals *Pleione* en *Ludisia* gebruik ik volgend mengsel:

- 2 delen cactusgrond (dit beschouw ik als een alternatief voor potgrond + scherp zand)
- 1 deel bark
- 1 deel perliet

Tot slot de vensterbanken. Onder de tablet enkele platte schaaltes met argex in water voor de luchtvochtigheid wat op te drijven als de verwarming aan staat. Dit is uiteraard niet nodig in de kamers waar de centrale verwarming niet aan staat. Eigenlijk is mijn appartement een beetje een serre aangezien ik overal glas van boven tot onder heb in alle kamers, dus ik heb warme en koude kamers.

- door [karen](#) op zo nov 18, 2007 9:22 am :

Ik werk weer net iets anders.

Mijn oppot materiaal is als volgt:

2 delen bark

1 deel kleikorrels

1 deel sphagnum

(Dit kan trouwens per soort verschillen, *Cattleya's* / *Laelia's* krijgen 2,5 deel grove bark, 1 deel kleikorrels en een half deel sphagnum) De bark grote is ook nog afhankelijk van de wortel dikte, zit regelmatig op de bank om met mijn schaar de bark kleiner te maken. Ik heb voor deze methode gekozen omdat mijn tijd voor de verzorging van mijn planten redelijk beperkt is en op deze manier kan ik het water geven in de winter reduceren tot 1 maal in de 14 dagen.

Hij is niet geschikt voor mensen met een "gulle water hand" daar de planten dan te lang nat staan in de winter maanden. Het voordeel voor mij is dat je gelijktijdig een hogere luchtvochtigheid creëert bij de planten, waardoor je geen extra bakken hoeft te plaatsen op of aan de verwarming.

Net als bij Granny heb ik ook een huis die voorzien is van verschillende temperaturen en lichtsterktes, zodat ik voor iedere plant de juiste omstandigheden kan nabootsen.

Dit garandeert nog niet dat ik nooit de mist in ga, gebeurd me echt nog wel eens dat ik bloemen verspeel door de plant net iets te droog te houden of te koel (heb daar dan ook redelijk de pest over in voor minstens 2 dagen:))

door [Marleen](#) op zo nov 18, 2007 10:17 am

Ik ben nog maar pas aan het experimenteren met verschillende mengsels, dus of ze ook goed werken zal ik pas in het volgende groeiseizoen zeker weten. Bij de planten die iets meer vochtigheid kunnen hebben (een *Miltonia* en een *Miltoniopsis*) heb ik blokjes rotswol gebruikt, naast middelgrote bark en sphagnum. Ook verschillende *Paphiopedilums* doen het

goed in dat mengsel.

Ik heb eerder een 'zuinige hand': uit schrik van teveel water te geven, zal ik al eens een keertje overslaan en bij planten die niet droog mogen vallen zit er dan nog genoeg vocht in de rotswol.

door [MiB](#) op zo nov 18, 2007 1:57 pm

Ik pot eigenlijk alles in grove bark en heb een droge hand qua watergeven.... sommige planten krijgen wat sphagnum door het mengsel.

Zo heb ik *Dendrobium lanyaea* opgepot in een mandje waar *vanda*'s in groeien. (Dit is het kleinste plastic mandje waarin ze geïmporteerd worden..) En deze staat in wat stukken grove bark met sphagnum en hangt in een vierkant overpotje waar ik onderin wat water laat staan, ter verduidelijking hij hangt dus NIET in het water!! Het plantje heeft een redelijke bulb gemaakt (schrik niet van zeker 3 1/2 cm) in dit mengsel. Het liefste wordt deze plant opgebonden maar het is en blijft ook dan een moeilijke plant... Gezien mijn droge hand was ik bang het zo te verspelen dus vandaar dat ik voor deze methode gekozen heb.

En zo probeer je maar wat aan. Soms lukt en soms lukt het niet. En in het laatste geval kan ik daar idd flink de pee over hebben!!!

Maar al met al bevalt de grove bark mij uitstekend.

Heb mijn *Formosana*'s (*Pleione*) allemaal in de tuin verwerkt.... tussen de turfmuur/blokken in de orchideeënbak. Ben benieuwd. Als dit goed bevalt gaan de andere soortjes ook langzaam aan die turfmuur in.

Ze staan in Utrecht ook in de turfmuren dus had bedacht... wat daar kan, kan hier ook!!

C

door [Granny](#) op zo nov 18, 2007 3:29 pm

Vandaag mijn laatste aanwinst *Cymbidium elegans* verpot en hierbij mijn werkwijze, misschien intressant voor beginners.

Vooreerst wil ik een tip geven voor het werken met *Cymbidiums*, je zal er misschien om lachen maar ik zet nl. eerst een bril op want ik heb enkele jaren geleden mijn oog serieus gekwetst door de punt van een blad, hier heb ik meer dan een jaar last van gehad. Dit geldt dus voor soortgelijke planten.

Zoals je ziet op onderstaande foto was ik verplicht om de pot open te snijden want ik kreeg de plant er niet uit (en zeggen dat de kweker het niet nodig vond om reeds te verpotten???)

Dan laat ik de plant eens goed drinken door te dompelen zodat de wortels iets soepeler worden.

Intussen maak ik het mengsel klaar dat in dit geval bestaat uit bark, turf en perliet

Indien mogelijk kies ik ervoor om de wortels te ontrafelen, liever dan het mes erin te zetten, omdat ik dit persoonlijk iets plantvriendelijker vind. Dit gaat trouwens heel goed met een

houten stokje, je weet wel, waar de Chinezen mee eten

Dan worden de lange slierten weggeknipt en kan er worden verpot. Ik heb gekozen voor geen te grote pot, zodat de plant er maar juist in past, maar wel een tamelijk hoge pot.

Ook nu komen de stokjes weer goed van pas om het substraat naar beneden te duwen.

Tenslotte worden de bladeren proper gemaakt en zoals je ziet komt er heel wat vuil af.

En nu mag de plant gaan rusten om te bekomen van de ingreep

